UCHWAŁA NR 211/21
RADY GMINY ZGORZELEC

z dnia 31 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zgorzelec na lata 2021-2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1378, z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 956);

Rada Gminy Zgorzelec uchwala:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zgorzelec na lata 2021-2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2021 r.

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Anna Rakoczy; Gmina Zgorzelec
Data: 2021.04.06 15:13:35 CEST

Załącznik do Uchwały Nr 211 /21
Rady Gminy Zgorzelec
z dnia 31 marca 2021 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE ZGORZELEC
NA LATA 2021-2023

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE, PODSTAWY TEORETYCZNE I PRAWNE

1 SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

2 DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

2.1 ZJAWISKO AGRESJI I PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

2.2 ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO

2.3 ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZNIE Z PERSPEKTYWY INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH W GMINIE

2.4 ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

3 CELE PROGRAMU

4 MONITOROWANIE I SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

SPIS TABEL I WYKRESÓW

WPROWADZENIE, PODSTWAY TEORETYCZNE I PRAWNE

Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastręcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów - rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: *„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. ł (członek rodziny - osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą."*

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. Siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
3. Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
4. Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa – cykle przemocy:

1. Faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Sytuacja jest nie do zniesienia i pojawia się agresja.
2. Faza ostrej przemocy - następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Zdarza się, że awanturę wywołuje sama ofiara, ponieważ nie może wytrzymać narastającego napięcia i chce „ aby było już po wszystkim”. W innych przypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swojej ofierze żądania, których nie jest ona w stanie

spełnić, na co on odpowiada agresją. Faza ta trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby.

3. Faza miodowego miesiąca - jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy. Ofiara wierzy w zapewnienia sprawcy i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy.

Rodzaje przemocy:

1. Fizyczna - jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz -tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
2. Psychiczna - zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.
3. Seksualna - polega na naruszeniu intymności, zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie współżycia, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych itp.;
4. Ekonomiczna – wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, których nie są zaspakajane, niezbędne do przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
5. Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;
6. Cyberprzemoc/elektroniczna – stosowanie przemocy poprzez: prześladowania, zastraszenia, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystywaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego tj.: sms, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne, portale społecznościowe i inne.

Czynniki ryzyka przemocy:

1. Normy społeczne i kulturowe. Przemoc w rodzinie jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Badania pokazują, że przemoc

wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

2. Dziedziczenie wzorca przemocy bywa przekazywane z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdziło się bliskich bardziej przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów.
3. Uzależnienie i nadużywanie alkoholu lub narkotyków. Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem alkoholu lub/i środków odurzających. Taki stan osłabia kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób.
4. Środowisko społeczne jest czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe lub zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może przekładać się na pojawienie się przemocy w rodzinie.

Mechanizmy przemocy:

1. Syndrom wyuczonej bezradności pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.
2. Zjawisko prania mózgu jest mechanizmem polegającym na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Konsekwencjami „prania mózgu" są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody to: izolacja, poniżanie i degradacja, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemienność kary i nagrody.
3. Zespół stresu pourazowego PTSD występuje u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen czy klęsk żywiołowych. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.
4. Syndrom sztokholmski. – Tak nazwano mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości. Jedna z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności" za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Podobny mechanizm obronny pojawia się u ofiar przemocy domowej. Są one wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące", za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.
5. Mechanizm „psychologicznej pułapki" - Ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w co tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Ciągle żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie

od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 poz. 1359)
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 2020 poz.30 z późn. zm)
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku -Kodeks karny (Dz. U. z 2020 poz. 1444 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku -Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. 2020 poz. 523 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2020 poz.167)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2020r.poz. 218)
7. Ustawa z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 poz. 1876 z późn. zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2016 r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. z 2016 poz.969)
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2019 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 poz. 2080)
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 roku w sprawie Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. z 2011 nr 28 poz. 146)
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 nr 50 poz. 259)
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz. U. z 2011 nr 81 poz. 448).
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 nr 126 poz. 718).
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta(Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245)
15. Uchwała Nr 271/13 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 25 września 2013r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego, trybu i sposobu powoływania

i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

1. *SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU*

Według informacji Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji policjanci wypełnili ogółem w latach:

1) 2019 - 74 313 formularzy Niebieskiej Karty -A,
2) 2018 - 73153 formularzy Niebieskiej Karty – A
3) 2019 - 61 076 formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty"
4) 2018 - 59 829 formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty"
5) 2017– 61 980 formularzy wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty"

Z powyższego wynika, że w 2019 roku nastąpił wzrost liczby wypełnionych przez Policję formularzy wszczynających procedurę „Niebieskie Karty" w stosunku do 2018 roku(o 1 247) i spadek w odniesieniu do 2017 (o 904).
Ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie:

1) 2019 roku liczba ta wyniosła 74 910 osób,
2) 2018 roku liczba ta wyniosła 73 654 osoby,
3) 2017 roku liczba ta wyniosła 76 206 osób,

W kategorii mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie:

1) w roku 2019 odnotowano liczbę 68 148.
2) w roku 2018 odnotowano liczbę 67 306,
3) w roku 2017 odnotowano liczbę 70 035.

Powyższe dane wskazują na wzrost w odniesieniu do 2018 roku o 1,25% i spadek w odniesieniu do 2017roku o 2,69%. Z powyższych danych również wynika, że w 2019 roku dominującą grupą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są mężczyźni. Mężczyźni stanowią 90,97% ogółu tego rodzaju osób.
Kolejną w zakresie liczebności grupą są kobiety, które stanowią 8,61% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W 2019 roku dokonano zatrzymania 17 267 osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.
Analiza danych statystycznych w 2019 roku, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie:

1) stanowią kobiety 65 195,
2) osoby małoletnie 12 161,
3) mężczyźni 10 676,

Analizując obszar dotyczący pomocy, jaka została udzielona osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że zostały dotknięte przemocą w rodzinie, wskazać należy, że w 2019 roku

pomocy udzielono w 17101 przypadkach a w 2018 roku takich przypadków udzielenia pomocy było 16 476.

Dane za rok 2020

1.	**Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A" (ogółem), w tym:**	**72 601**
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	59 701
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	12 900
2.	**Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą (ogółem), w tym:**	**85 575**
a)	kobiet	62 866
b)	mężczyzn	10 922
c)	małoletnich	11 787
3.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem), w tym:**	**73 228**
a)	kobiet	6677
b)	mężczyzn	66 198
c)	nieletnich	353
4.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:**	**39 798**
a)	kobiety	1 986
b)	mężczyźni	37 781
c)	nieletni	31
5.	**Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej**	**288**

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „*Niebieskie Karty*"

.

Dane za rok 2019

1.	**Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” (ogółem), w tym:**	**74 313**
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	61 076
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	13 237
2.	**Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą (ogółem), w tym:**	**88 032**
a)	kobiet	65 195
b)	mężczyzn	10 676
c)	małoletnich	12 161
3.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem), w tym:**	**74 910**
a)	kobiet	6 448
b)	mężczyzn	68 148
c)	nieletnich	314
4.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:**	**42 583**
a)	kobiety	2 126
b)	mężczyźni	40 435
c)	nieletni	22
5.	**Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej**	**309**

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „*Niebieskie Karty*”.

Dane za rok 2018

1.	**Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A" (ogółem), w tym:**	**73 153**
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	59 829
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	13 324
2.	**Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą (ogółem), w tym:**	**88 133**
a)	kobiet	65 057
b)	mężczyzn	10 672
c)	małoletnich	12 404
3.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem), w tym:**	**73 654**
a)	kobiet	6 045
b)	mężczyzn	67 306
c)	nieletnich	303
4.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:**	**43 182**
a)	kobiety	1 903
b)	mężczyźni	41 257
c)	nieletni	22
5.	**Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej**	**427**

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „*Niebieskie Karty*".

Dane za rok 2017

1.	**Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A" (ogółem), w tym:**	**75 662**
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	61 980
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	13 682
2.	**Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą (ogółem), w tym:**	**92 529**
a)	kobiet	67 984
b)	mężczyzn	11 030
c)	małoletnich	13 515
3.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem), w tym:**	**76 206**
a)	kobiet	5 878
b)	mężczyzn	70 035
c)	nieletnich	293
4.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:**	**46 092**
a)	kobiety	2 028
b)	mężczyźni	44 037
c)	nieletni	27
5.	**Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej**	**413**

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „*Niebieskie Karty*".

Dane za rok 2016

1.	**Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” (ogółem), w tym:**	**73 531**
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	59 590
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	13 941
2.	**Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą (ogółem), w tym:**	**91 789**
a)	kobiet	66 930
b)	mężczyzn	10 636
c)	małoletnich	14 223
3.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem), w tym:**	**74 155**
a)	kobiet	5 461
b)	mężczyzn	68 321
c)	nieletnich	373
4.	**Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:**	**46 537**
a)	kobiety	1 993
b)	mężczyźni	44 499
c)	nieletni	45
5.	**Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej**	**598**

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „*Niebieskie Karty*".

Fakt, iż najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu potwierdza Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jak piszą jej przedstawiciele, w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.

Spożycie w litrach na jednego mieszkańca Polski w latach 2016-2019.

Lata	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
2016	3,2	5,8	0,70	99,5	5,47
2017	3,3	6,1	0,73	98,5	5,42
2018	3,3	6	0,72	100,5	5,53
2019	3,7	6,2	0,74	97,1	5,34

Średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu:

- 2016 - 9,37
- 2017 - 9,45
- 2018 - 9,55
- 2019 - 9,78

Źródło: http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki

Problem alkoholowy jest jednym z głównych czynników przyczyniającym się do agresywnych zachowań. Przytaczając powyższe dane należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218), oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (art. 15 ust 1pkt 19 Dz. U. z 2020r. poz. 821) do zadań własnych gminy w tym zakresie należy w szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
3. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

4. Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zgorzelcu.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIEC ZGORZELEC

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Zgorzelec została oparta na badaniu źródeł zastanych, monitoringu i sprawozdań oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet. Te ostatnie zostały przekazane zarówno placówkom edukacyjnym, jak i przedstawicielom społeczności lokalnej.

2.1. ZJAWISKO AGRESJI I PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

Organizowane przez placówki oświatowe zajęcia profilaktyczne przybierają m.in. formę przeprowadzonych na godzinach wychowawczych rozmów, pogadanek i spotkań z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i przedstawicielami Policji, wywiadów z rodzicami, teatrów profilaktycznych i spektakli z udziałem aktorów oraz prezentacji multimedialnych. Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom i rodzicom dotkniętym problemem agresji i przemocy m.in. zajęcia indywidualne, zawieranie kontraktów wychowawczych, konsultacje, prelekcje, poradnictwo i rozmowy (m.in. z pedagogiem szkolnym i psychologiem), pomoc finansową, rzeczową (m.in. w formie dożywiania), organizowanie konsultacji w placówkach specjalistycznych (np. w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) oraz nawiązanie kontaktu z pracownikami socjalnymi z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu i kuratorami sądowymi.

Wśród podmiotów, z którymi szkoły podejmują współpracę w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy ankietowani wskazywali:

1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu,
2) Policję.
3) Urząd Gminy w Zgorzelcu,
4) Gminny Ośrodek Kultury w Zgorzelcu,
5) Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgorzelcu
6) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zgorzelcu,

Zespół Interdyscyplinarny w ramach realizacji założonych celów w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie

Zgorzelec na lata 2018 – 2020 prowadził wspólne działania z placówkami oświatowymi, GKRPA i Policją o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym.

Wykaz działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym w latach 2018-2020.

- *Szkoła Podstawowa im. Sybiraków w Jerzmankach*

Rok	Działania, formy zajęć
2018-	• Kampania profilaktyczno-edukacyjna „Bądźmy poszukiwaczami AUTORYTETU”- budowanie i wzmocnienie autorytetu rodzica i nauczyciela, profilaktyka zachowań ryzykownych • warsztaty profilaktyczne na temat przemocy, w tym przemocy w rodzinie prowadzone przez Centrum Rozwoju Edukacji i Kompetencji INVESIS Polska • program profilaktyczny w formie koncertu muzycznego pt.: „Zło dobrem zwyciężaj” • Konkurs realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu, Zespół Interdyscyplinarny w Zgorzelcu oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zgorzelcu w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zgorzelec „Niech radość nigdy nie minie – stop przemocy w rodzinie” • „Wciąga na pasja – narkotyki nie • Dzień profilaktyki i sportu – zajęcia mające na celu zachęcanie dzieci i młodzieży do aktywnego spędzania czasu wolnego przez co minimalizowane zostają zachowania ryzykowne • Program edukacyjny „Lekcje z Temidą” - gdzie szukać pomocy, gdy jesteś ofiarą przemocy

- *Szkoła Podstawowa im. Osadników Wojskowych w Trójcy*

Rok	Działania, formy zajęć
2018-2020	• Program promocji zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego” - promowanie zdrowia emocjonalnego wszystkich dzieci • Program kształtujący rozwój emocjonalno-społeczny uczniów • Kampania „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży” • „Szkoła dla rodziców i wychowawców” - ochrona dzieci przed zachowaniami ryzykownymi/problemowymi • Kampania profilaktyczno-edukacyjna „Bądźmy poszukiwaczami

	AUTORYTETU”- budowanie i wzmocnienie autorytetu rodzica i nauczyciela, profilaktyka zachowań ryzykownych

- *Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarskiej Wsi*

Rok	Działania, formy zajęć
2018-2020	• Spotkania terapeutów Stowarzyszenia „Subsydium” w Zgorzelcu z uczniami poświęcone tematyce profilaktyki uzależnień i przemocy • pomoc w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych w rodzinie, wskazanie metod wychowawczych sprzyjających rozwojowi dziecka - rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami • Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny -profilaktyka uzależnień, przemocy rówieśniczej i w środowisku rodzinnym • Program „Domowych Detektywów” - przeciwdziałanie nadużywania alkoholu w rodzinie • prelekcja funkcjonariusza Policji nt. Przemocy i agresji w domu i szkole oraz ich skutki prawne

Źródło: opracowanie własne Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

2.2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Problem przemocy dotyka rodziny zamieszkujące na terenie gminy Zgorzelec niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych **Zespołu Interdyscyplinarnego**. To na spotkaniach grupy roboczej przedstawiciele: Policji, oświaty, ośrodka pomocy, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela nr 13. *Ilość założonych Niebieskich Kart na przełomie 2017-2020*

Ilość założonych Niebieskich Kart	Kolejne lata
19	2017r.
18	2018r.

13	2019r.
43	2020r.

Źródło własne GOPS

W 2020 roku zanotowano wyraźny wzrostu zakładania Niebieskich Kart w rodzinach. Skutkowało to również większą ilością interwencji służb, zarówno Policji jak i pracowników socjalnych. Głównym powodem była pandemia i przebywanie rodzin w izolacji domowej oraz pozostawanie w kwarantannie.

Tabela nr 14. *Ilość założonych NK w latach 2019-2020.*

„Niebieskie Karty”	2020r.	2019r.
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart ogółem	43	13
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez Pracownika Socjalnego z GOPS w Zgorzelcu	8	4
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez Policję	32	8
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez inne instytucję	3	1
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C (sporządzona z osobą co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie)	19	6
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D (sporządzona z osobą co do której istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie)	11	4
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart	20	16

Źródło własne GOPS

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowanie pracy socjalnej ukierunkowanej na

zmiany negatywnych zachowań i poszukiwanie rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy mogą liczyć na wsparcie psychoterapeuty leczenia uzależnień, radcy prawnego oraz osoby kierowane są do Punktu Interwencji Kryzysowej.

Wykres 1. Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?

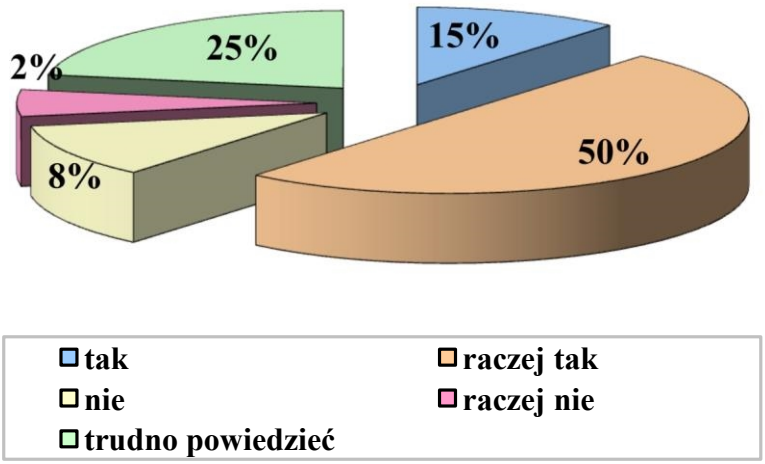

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa respondentów (łącznie 65%) oznajmiła, iż przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż przemoc domowa zdarza się stosunkowo często i jest zjawiskiem dość powszechnym. Odmiennego zdania było 10% badanych, a 25% ankietowanych nie potrafiło sprecyzować stanowiska.

Wykres 2. Czy w rodzinach zamieszkujących na terenie gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?

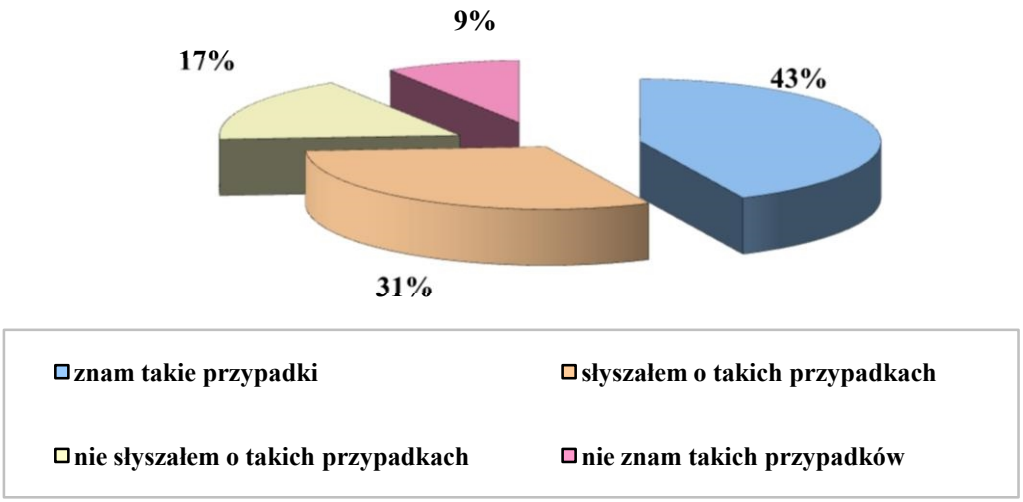

Wykres 3. Jaka jest skala problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

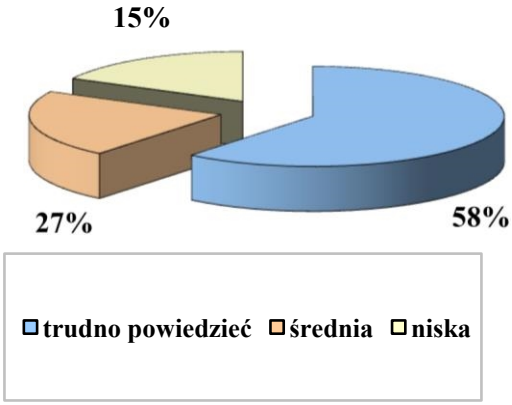

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych przyznała, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie bądź słyszała o nich.

Wykres 4. Ofiary przemocy w rodzinie **Wykres 5. Sprawcy przemocy w rodzinie**

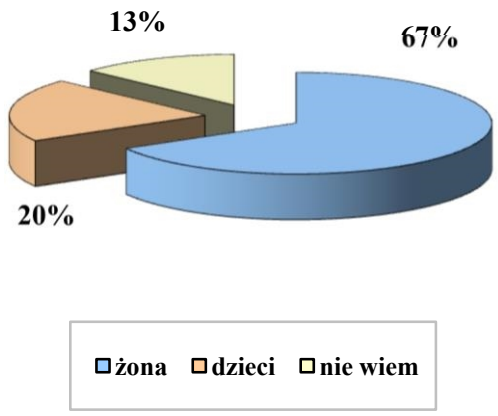

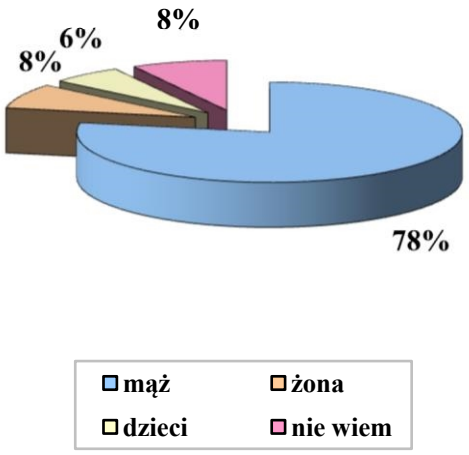

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są żony (67%) i dzieci (20%). Taki rozkład odpowiedzi jest w jakiejś części wynikiem własnych doświadczeń badanych, a w jakiejś panujących stereotypów. Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, zdecydowana większość ankietowanych (78%) wskazała, że tą osobą jest mąż. Na podstawie powyżej przedstawionych danych rysuje się zatem modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami jego żona i dzieci. Cześć respondentów wskazuje dzieci, jako sprawców przemocy i wskazuje tym samym na niekorzystną relację dorosłych dzieci i bitych przez nie zniedołężniałych rodziców.

Wykres 6. Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i/lub krzywdzone?

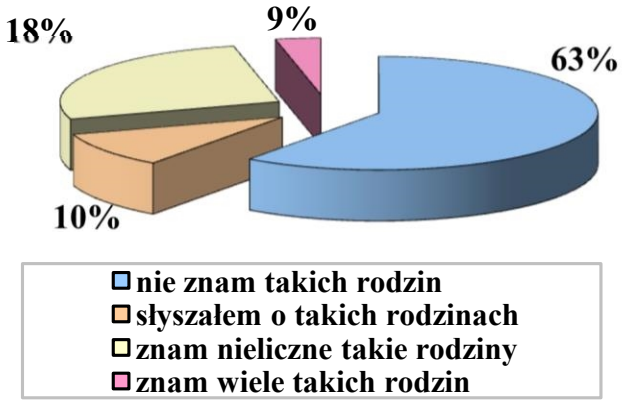

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Pogląd, iż oprócz żon, to właśnie dzieci są najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie potwierdzili ankietowani, odpowiadając na pytanie o znajomość rodzin, w których są one bite i krzywdzone. Tym niemniej aż 63 % respondentów nie zna takich rodzin.

Wykres 7. Przyczyny przemocy w rodzinie

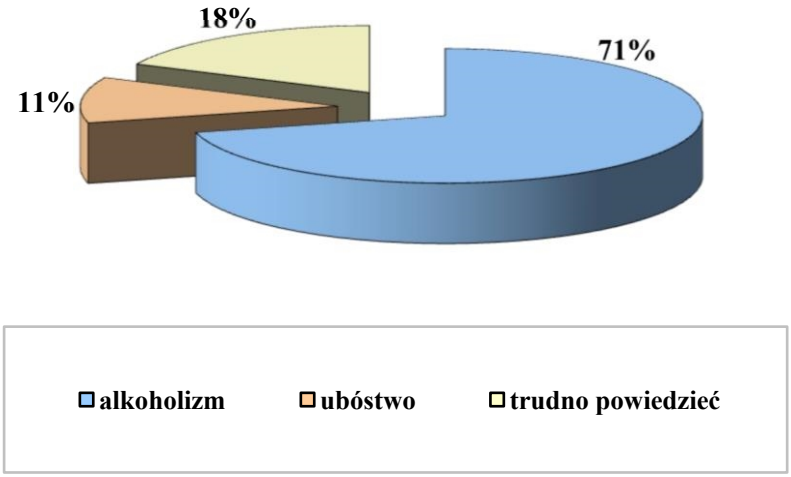

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, alkoholizm jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie (71%). Wśród innych powodów tego zjawiska badani wymienili przede wszystkim ubóstwo. Część ankietowanych nie potrafiła określić przyczyny tego zjawiska.

Wykres 8. Ocena działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie.

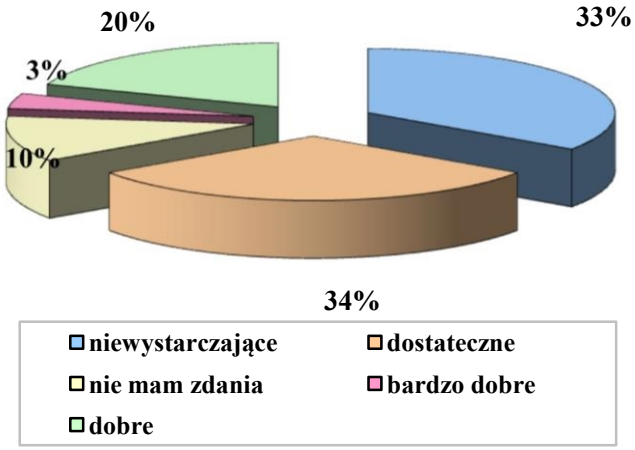

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oceniając realizowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, łącznie 57% ankietowanych, stwierdziło, że są one dostateczne, bardzo dobre lub dobre. Jednocześnie jednak 33% badanych było odmiennego zdania. Stanowiska w tej sprawie nie zajęło 10% respondentów.

Wykres 9. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 10. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie

jest wystarczająca?

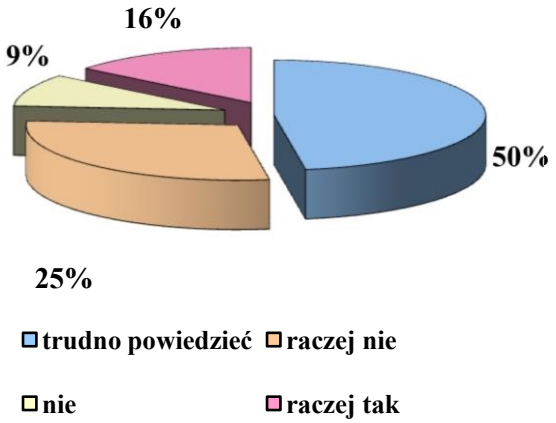

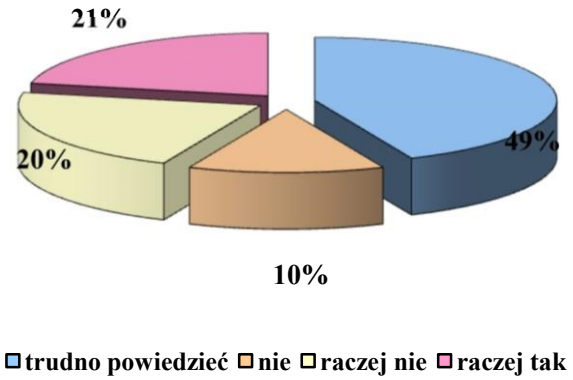

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wypowiadając się na temat oferty wsparcia udzielanego ofiarom przemocy, łącznie 34% badanych uznało, że jest ona raczej niewystarczająca lub niewystarczająca. Natomiast 16% ankietowanych było odmiennego zdania, a większość (50%) respondentów nie sprecyzowała swojego stanowiska. Podobny rozkład odpowiedzi był w przypadku oceny oferty pomocy świadczonej sprawcom przemocy w rodzinie. W sumie 30% badanych odpowiedziało, iż jest ona niewystarczająca lub raczej niewystarczająca. Przeciwny pogląd wyraziło 21% respondentów, a 20% ankietowanych nie miało zdania.

2.3. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE Z PERSPEKTYWY INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH W GMINIE

W ostatnich latach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu udzielał wsparcia rodzinom i przebywającym w nich osobom z powodu przemocy w rodzinie oraz alkoholizmu, który niejednokrotnie prowadzi do wystąpienia tego pierwszego zjawiska. Zależność tę potwierdzają dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, według których – co wspomniano we wprowadzeniu, do przemocy w rodzinie najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu. Otwarcie się na problem przemocy, jak również fakt rosnącego zainteresowania zjawiskiem przemocy, o którym szeroko dyskutują media, ułatwia tym osobom podjęcie działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji. Osoby doznające przemocy coraz chętniej korzystają z uczestnictwa w grupach roboczych, poradnictwa psychologicznego i prawnego.

„Niebieskie Karty”	2020r.	2019r.
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart ogółem	43	13
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez Pracownika Socjalnego z GOPS w Zgorzelcu	8	4
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez Policję	32	8

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez inne instytucję	3	1
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C (sporządzona z osobą co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie)	19	6
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D (sporządzona z osobą co do której istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie)	11	4
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart	20	16

Źródło: opracowanie własne GOPS, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

W ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu oraz osób doświadczających przemocy i uwikłanych w przemoc z terenu gminy Zgorzelec w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zgorzelcu działał Punkt Interwencji Kryzysowej prowadzony przez specjalistę i superwizora z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie i terapeutę. Osoby uzależnione zgłaszające się do Punktu otrzymują porady informacyjne o możliwościach podejmowania profesjonalnej terapii, są motywowane do podjęcia leczenia.
Oprócz spotkań indywidualnych, osoby z Gminy Zgorzelec mogły korzystać z pomocy telefonicznie lub mailowej oraz uczestniczyć w rocznej grupie psychoedukacyjnej dla ofiar przemocy. Osobom doświadczającym i uwikłanym w przemoc udzielano porad z obszaru psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapeutycznego.

Liczba osób z terenu gminy Zgorzelec objęta wsparciem przez Punkt Interwencji Kryzysowej.

Liczba osób objęta wsparciem	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba sesji indywidualnych	120	130	150
Liczba sesji małżeńskich	14	8	
Ogólna ilość osób	98	122	132
Ofiar przemocy	65	87	92
Sprawców przemocy	8	10	11
Członków rodzin uwikłanych w przemoc	25	25	29

W roku 2020 dominującymi formami przemocy były: przemoc fizyczna, ekonomiczna oraz problem przemocy i zaniedbania dzieci. W stosunku do rodziców zaniedbujących swoje obowiązki podjęto szereg działań edukacyjnych. Między innymi zostały zorganizowane warsztaty edukacyjne, które uczyły dobrego rodzicielstwa i stosowania wobec dzieci metod wychowawczych bez używania przemocy. W pracach z parami małżeńskimi główny nacisk położono na naukę nowych form komunikacji oraz uświadomienie praw i obowiązków w związku.

Liczba osób objętych działaniami GKRPA w Gminie Zgorzelec w ujęciu statystycznym.

Liczba wniosków	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w związku z podejrzeniem nadużywania alkoholu	63	56	51
Liczba osób, wobec których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu	16	19	17
Ilość sporządzonych wniosków do Sądu Rejonowego w Zgorzelcu o nałożenie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego	10	14	12
Ilość posiedzeń zespołu GKRPA	17	13	18

Źródło: opracowanie własne GKRPA.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powierzono w 2020r. przeprowadzenie warsztatów w klasach V-VI szkół podstawowych polegające na: poprawie funkcjonowania emocjonalnego uczniów; poprawie relacji w rodzinie, głównie kontaktów miedzy rodzicami a dziećmi; przebudowie sądów poznawczych, wzorów zachowań, odreagowań emocjonalnych; stworzenie doświadczeń korygujących zachowanie, rozpoznanie zagrożeń sprzyjających uzależnieniom od alkoholu i środków odurzających przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgorzelcu.

2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców ww. zjawiska. Podejmowane przez gminę działania mają na celu:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności i powstrzymywanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nieakceptowalnych.

Poniższy wykaz zawiera tego rodzaju podmioty świadczące wsparcie dla mieszkańców z gminy Zgorzelec.

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Zgorzelcu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zgorzelcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu,
- Komenda Powiatowa Policji w Zgorzelcu,
- Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Zgorzelcu,
- Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu,
- Poradnia Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych WS-SP ZOZ w Zgorzelcu,
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia WS-SP ZOZ w Zgorzelcu,
- Punkt Informacji Prawnej i Obywatelskiej w Zgorzelcu,
- Punkt Interwencji Kryzysowej dla Osób Doświadczających Przemocy w Zgorzelcu,

3. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Zgorzelec.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych poprzez:

1) działania profilaktyczne oraz edukacyjne w obszarze rozwiązywania problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie,
2) podniesienie skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy,
3) podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności Gminy Zgorzelec,
4) zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa, a także podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Skuteczne zapobieganie przemocy w rodzinie wyznaczają cztery podstawowe kierunki działań kierowane do poszczególnych grup odbiorców:

1) Działania profilaktyczne: diagnoza, informacja, edukacja kierowana do ogółu mieszkańców gminy, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym.
2) Działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.
3) Działania wspierające: pedagogiczne, psychologiczne, terapeutyczne i prawne dla osób doświadczających przemocy.
4) Działania informacyjno - edukacyjne: kierowane do osób doznających przemocy, ich rodzin, sprawców przemocy w rodzinie oraz mieszkańców Gminy.

Podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupy robocze działania mają na celu: zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności i powstrzymywanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nieakceptowalnych.
Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który składa się z następujących etapów:

1) Rozpoznanie przemocy w rodzinie - wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
2) Diagnoza wstępna - zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
3) Interwencja - działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez Policję, ale także inne instytucje.
4) Diagnoza szczegółowa - dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
5) Opracowanie planu pomocy - plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.
6) Realizacja planu pomocy - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
7) Monitorowanie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

Procedura uruchomienia „Niebieskiej Karty":

1) Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy w tym spisania "Niebieskiej Karty" w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą.
2) Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.
3) "Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuacje, w których dochodzi do przemocy w rodzinie, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej.
4) Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.
5) Niebieska Karta może być wypełniona przez:
   - ✓ funkcjonariusza policji,
   - ✓ pracownika socjalnego,
   - ✓ lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego,
   - ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
   - ✓ pedagoga, wychowawcę.
6) Po wypełnieniu, "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z siedzibą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zgorzelcu ul. Kościuszki 70.
7) Przewodniczący może powołać grupę roboczą w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie.
8) Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1.

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiające jej stosowanie.
- Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi z terenu gminy Zgorzelec w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni, nauk prowadzonych przez te kościoły i związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich.
- Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- Realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (zlecane lub wspólnie realizowane projekty).
- Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości form uzyskania m. in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
- Organizowanie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- Rozpowszechnianie otrzymywanych z powiatu informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno – edukacyjne.
- Stosowanie procedury „Niebieska Karta".
- Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie (przekazywanie przez pracowników socjalnych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc).

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4.

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

- Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

4. MONITOROWANIE I SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zgorzelec przewidziana jest na lata 2021-2024. Dla realnej oceny funkcjonowania dokumentu konieczny jest zestaw wskaźników. Wśród istniejących najbardziej adekwatne będą:

- dane statystyczne na temat przestępczości związanej z przemocą w rodzinie,
- liczba spotkań zespołu monitorującego zjawisko przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin wspomaganych z systemu pomocy społecznej z powodu problemu przemocy w rodzinie,
- liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- liczba realizowanych programów, organizowanych akcji i spotkań informacyjnych oraz liczba ich uczestników,
- liczba osób, członków Zespołu Interdyscyplinarnego przeszkolonych i wyedukowanych.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy i przedstawia Wójtowi i Radzie Gminy Zgorzelec w ostatnim kwartale funkcjonowania programu.

Środki finansowe na realizację programu pochodzą ze źródeł własnych samorządu gminnego oraz ze źródeł zewnętrznych.

SPIS WYKRESÓW

Wykresy:

Wykres 1. Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?
Wykres 2. Czy w rodzinach zamieszkujących w gminie istnieje zjawisko przemocy domowej?
Wykres 3. Jaka jest skala problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?
Wykres 4. Ofiary przemocy w rodzinie,
Wykres 5. Sprawcy przemocy w rodzinie,
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i /lub krzywdzone?
Wykres 7. Przyczyny przemocy w rodzinie,
Wykres 8. Ocena działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie,
Wykres 9. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?
Wykres 10. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocyw rodzinie.

Mając zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na gminie należało podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskie jw Art. 71. 1. stwierdza, że „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych" oraz w Art. 72. 1. mówi, że „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją". Do głównych zadań rodziny należy przekazywanie dziedzictwa kulturowego nowemu pokoleniu oraz wychowywanie tego pokolenia zgodnie z normami życia zbiorowego.

Należy zawsze pamiętać iż:

- każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy,

- każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie w swoim domu,

- każdy człowiek ma prawo do szacunku i godnego traktowania,

- każdy człowiek ma prawo do swobodnego wyrażania swojego zdania i współdecydowania o sprawach dotyczących jego i jego rodziny,

- każdy człowiek ma prawo się mylić i być niedoskonałym,

- każdy człowiek ma prawo szukać pomocy, gdy jego prawa są łamane.